

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 d § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så, att för kostnader som kommunerna och samkommunerna har för öppenvårdstjänster som de ordnar inom social- och hälsovården för krigsinvalidier vars invaliditetsgrad är minst 20 procent kan man, inom ramen för det anslag som tagits in i statsbudgeten, också använda Penningautomatföreningens avkastning.

Det är fråga om en budgetteknisk lagändring som gäller finansieringssättet för tjänsterna med avsikten att uppnå besparingar i statsfinanserna.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Nuläge

I enlighet med 6 a § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) ersätter Statskontoret kommunerna och samkommunerna för deras kostnader för tjänster inom social- och hälsovården enligt 6 § 4 mom. som de ordnar för krigsinvalidier vars invaliditetsgrad är minst 20 procent. Ersättning betalas för kostnader som uppstått på grund av hemservice enligt 17 § 1 mom. 3 punkten i socialvårdslagen (710/1982) och boendeservice enligt 4 punkten, stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt sjukvårdstjänster enligt 24 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

Den hemservice som avses i socialvårdslagen definieras närmare i lagens 20 § och närmare bestämmelser om verksamhetsformerna för den finns i 9 § i socialvårdsförordningen (607/1983). Som hemservice i enlighet med socialvårdslagens 17 § 1 mom. 3 punkt ersätts hjälp i hemmet av hemvårdare eller hemhjälpare med arbete, personlig omvårdnad och stöd samt stödservice, såsom

måltids-, städ-, bad-, klädvårds-, transport- eller följeslagarservice och dagcenterverksamhet samt tjänster som främjar socialt umgänge. Stödservice som ersätts kan också vara t.ex. vedhuggning, snöplogning och klippning av gräsmattan.

Med boendeservice avses i socialvårdslagens 22 § anordnande av service- och stödboende. Boendeservice ordnas enligt socialvårdsförordningens 10 § i servicebostäder och i bostäder som har reserverats för stödboende, där vederbörandes självständiga boende eller övergång till självständigt boende stöds genom socialarbete och annan social service. I boendeservicen kan ingå t.ex. måltids- och städservice. Avgifter för hyra, el och vatten ersätts inte.

Med stöd för närståendevård avses i lagen om stöd för närståendevård en helhet som omfattar behövliga tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande samt vårdarvode till närståendevårdaren, ledighet och service till stöd för närståendevården. Ett avtal om stöd för närståendevård ingås mellan vårdaren och kommunen. En vård- och serviceplan görs alltid upp för den som vårdas och planen bifogas till avtalet.

Öppna hälso- och sjukvårdstjänster som ersätts en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent är enligt 6 § 4 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst med stöd av hälso- och sjukvårdslagen ordnad hem-, dag- och nattsjukvård samt hemsjukhusvård och medicinsk rehabilitering i öppenvård. Bland annat hjälpmedel ersätts som medicinsk rehabilitering. Hemsjukhusvård är tidsbunden, effektiviserad hemsjukvård. Den kan ordnas inom ramen för primärvården, den specialiserade sjukvården eller som ett samarbete mellan dessa. I enlighet med hälso- och sjukvårdslagens 25 § 2 mom. ingår i vården de mediciner som ges och de förbrukningsartiklar enligt vårdplanen som används i hemsjukhusvården.

Grundläggande bestämmelser om ersättning av kostnader till kommuner och samkommuner finns i 6 a och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst samt i 9 a § i förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1117/1985). Statskontoret betalar månatligen förskott till kommunerna och samkommunerna för kostnader för att ordna tjänster. Kommunen eller samkommunen ska årligen lämna in en utredning till Statskontoret om kostnaderna för föregående år. Förskott som erhållits till för stort belopp ska återbetalas till Statskontoret. Om förskottet har varit för litet, betalar Statskontoret skillnaden till kommunen eller samkommunen. Ersättning för kostnader som åsamkats kommuner eller samkommuner då de ordnat tjänster betalas därmed helt och hållet med statens medel.

Krigsinvaliderna får tjänsterna avgiftsfritt, eftersom kommunerna och samkommunerna inte kan driva in betalning för tjänster som det inte kostar något för kommunerna att ordna. Detta framgår av 2 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992), enligt vilken den avgift som tas ut för service får vara högst lika stor som kostnaderna för serviceproduktionen. Vidare finns det i 6 a § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst en specialbestämmelse om avgiftsfrihet för service som avses i 6 § 4 mom. i den lagen.

För kostnaderna som de öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården som avses ovan

har förorsakat kommunerna, har Statskontoret betalat ersättning av anslaget under moment 33.50.51 (Ersättningar för skada, ådragen i militärtjänst) i statsbudgeten.

Den faktiska kostnaden för de kommunala öppenvårdstjänsterna var år 2011 sammanlagt cirka 51 miljoner euro. År 2013 är kostnaderna uppskattningsvis cirka 47 miljoner euro.

Enligt 6 d § i gällande lag om skada, ådragen i militärtjänst kan man för betalning av ersättning enligt 6 § för vård eller deltidsvård på anstalt eller rehabilitering till den anstalt som ordnat servicen också använda Penningautomatföreningens avkastning enligt det anslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten. Enligt nämnda paragrafs 2 mom. fördelas anslaget av Statskontoret. Bestämmelsen om att Penningautomatföreningens avkastning kan användas för att ersätta kostnaderna för vård på anstalt eller rehabilitering trädde i kraft den 1 januari 1998 då den redan tidigare etablerade förvaltnings- och budgettekniska praxis som iakttagits i statsbudgeten skrevs in i lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

1.2 Föreslagna ändringar

I rambeslutet om statsfinanserna åren 2013—2016 av den 4 april 2012 beslutades att av Penningautomatföreningens avkastning styrs 10 miljoner euro år 2013, 20 miljoner år 2014 och 30 miljoner euro med början år 2015 till de allmänna momenten. I rambeslutet tog man inte ställning till vilka objekt som ska vara föremål för finansieringen.

I lotterilagen (1047/2001) finns bestämmelser om hur Penningautomatföreningens avkastning ska användas och fördelas. Enligt lotterilagens 17 § 2 mom. används avkastningen av penningautomater, kasinospel och kasinoverksamhet för att främja hälsa och social välfärd. Enligt lotterilagens 22 § 1 mom. ska avkastningen av penningautomater, kasinospel och kasinoverksamhet används för att bevilja allmännyttiga samslutningar och stiftelser med rättsförmåga understöd. Enligt paragrafens 2 mom. kan inom ramen för det anslag som tagits in i statsbudgeten, den avkastning som avses i

paragrafens 1 mom. även användas för utgifter som anges i lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988), lagen om rehabilitering för personer som tjänstgjort i vissa uppdrag under Finlands krig (1039/1997) och 6 d § lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948). Dessutom kan den avkastning som avses i 1 mom. användas för anläggningsutgifter för lokaler som avses i 5 a § lagen om biblioteket för synskadade (638/1996).

Enligt statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram stärker regeringen möjligheterna för organisationer inom tredje sektorn att skapa förutsättningar och förbättra förutsättningarna för välmående och hälsa, kanaler för deltagande och påverkan samt att erbjuda olika former av hjälp och stöd i vardagen.

Penningautomatföreningens hela avkastning som ska fördelas årligen tas med i statsbudgeten för att fördelas i enlighet med vad som anges i den. Största delen av de anslag som ska delas ut fördelas på basis av ansökningar om understöd till allmännyttiga sammanslutningar och stiftelser med rättsförmåga för främjande av hälsa och välfärd. Ändamålsenligheten med varje understödsobjekt utvärderas separat när besluten om understöd bereds. Enligt regeringsprogrammet anvisas Penningautomatföreningens understöd till social- och hälsovårdsorganisationerna till ändamål som främjar medborgarnas möjligheter att klara sig på egen hand och deras välmående.

På framställning av social- och hälsovårdsministeriet och utgående från Penningautomatföreningens styrelses fördelningsförslag fördelar statsrådet understöden i allmänhet en gång per år. Enligt lagen om penningautomatunderstöd (1056/2001) ska det till fördelningsförslaget bifogas en understödsplan för de följande tre åren vilken upptar de enskilda sökandena.

Av Penningautomatföreningens avkastning har dessutom under statsbudgetens moment 33.50.52, 33.50.55 och 33.50.56 riktats medel till rehabilitering och anstaltsvård för krigsinvalider och för rehabilitering av frontveteraner och vissa andra grupper.

Rambeslutet om statsfinanserna, enligt vilket en del av Penningautomatföreningens avkastning överförs till statsbudgetens allmän-

na moment, baserar sig på behovet att få till stånd nödvändiga besparingar i statens utgifter. För genomförandet av rambeslutet har man vid social- och hälsovårdsministeriet sökt en lösning som stöder det användningsändamål som lotterilagen föreskriver och som är lagtekniskt enkel. Med detta som grund har man kommit fram till en lösning där Penningautomatföreningens avkastning styrs till social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel i statsbudgeten, moment 33.50.51, som gäller förslagsanslag för ersättningar för skada, ådragen i militärtjänst samt betalning av ersättningar i enlighet med lotterilagens 22 § 2 mom. Användningsändamålet under momentet hänför sig till främjande av hälsa och social välfärd. Anslaget under momentet innehåller ersättning till kommunerna för de öppna social- och hälsovårdstjänster som ges till krigsinvalider, till vilken Penningautomatföreningens avkastning kan styras.

I propositionen föreslås att 6 d § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så, att Penningautomatföreningens avkastning kan användas också för de kostnader som förädlas av de öppenvårdstjänster enligt 6 § 4 mom. som kommunen ordnar inom social- och hälsovården för skadade eller insjuknade vars invaliditetsgrad är minst 20 procent.

Till den del som de understödsposter som betalas av Penningautomatföreningens avkastning framöver inte täcker kostnaderna för öppenvårdstjänsterna, kan Statskontoret som tidigare betala dem av anslaget under moment 33.50.51 (Ersättningar för skada, ådragen i militärtjänst).

Det sammanlagda beloppet av penningautomatunderstöd som år 2012 ska delas ut till allmännyttiga sammanslutningar och stiftelser är 291 miljoner euro, vilket är nästan 25 miljoner euro mera än det faktiska understödsbeloppet år 2011 (268,2 miljoner euro). Enligt den plan som ingår i statsrådets rambeslut är organisationsunderstöden 301 miljoner euro år 2013 och fram till år 2016 stiger de till cirka 320 miljoner euro. En positiv utveckling av Penningautomatföreningens avkastning säkerställer, inom ramarna för Penningautomatföreningens understödsstrategi, att verksamhetsförutsättningarna för organisationerna inom social- och hälsosektorn förblir på minst nuvarande nivå.

För att främja organisationernas verksamhetsförutsättningar och göra finansieringen av olika objekt klarare har under de senaste åren fattats beslut, enligt vilka den verksamhet som tidigare finansierats med Penningautomatföreningens avkastning överförs till budgetfinansieringen (bl.a. räddnings- och läkarhelikopterverksamheten, förandet av cancerregistret, UKK-institutets verksamhet).

I synnerhet då det gäller veteranrehabiliteringen minskar det anslag som styrs till Statskontoret från Penningautomatföreningens avkastning de närmaste åren då antalet veteraner, vars medelålder nu är cirka 88 år, sjunker.

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Ekonomiska konsekvenser

Hur Penningautomatföreningens vinstmedel ska användas för kostnaderna för krigsinvalidernas tjänster i öppen- och anstaltsvård avgörs årligen i statsbudgeten och då beslut fattas om hur Penningautomatföreningens vinstmedel ska användas. Då avkastningen riktas till moment 33.50.51 (Ersättningar för skada, ådragen i militärtjänst) minskar behovet av budgetanslag i stället med 10 miljoner euro år 2013.

Omfördelning av anslaget försvagar eller äventyrar inte enligt nuvarande uppgifter nivån på det stöd som riktas till organisationerna inom social- och hälsovårdssektorn. I rambeslutet konstateras det ändå, att om Penningautomatföreningens avkastning inte utvecklas som förväntat så minskas understöden som delas ut till sammanslutningar och stiftelser. Den allmänna utvecklingen av avkastningen är knuten till eventuella förändringar i Penningautomatföreningens verksamhetsmiljö, bland annat till den ekonomiska utvecklingen och förändringar i spelandet.

2.2 Organisatoriska konsekvenser

Propositionen har inga organisatoriska konsekvenser. Statskontoret ersätter kommunerna och samkommunerna för kostnaderna för öppenvården i enlighet med nuvarande praxis.

2.3 Samhälleliga konsekvenser

Arrangemanget försvagar inte krigsinvalidernas ersättningsskydd och inte heller frontveteranernas rehabilitering och det inverkar inte på kommunernas eller samkommunernas ekonomiska eller juridiska ställning.

På social- och hälsovårdssektorns organisationer, tredje sektorn, har arrangemanget inte någon betydande inverkan.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Statskontoret. I samband med beredningen har man hört finansministeriet, Penningautomatföreningen samt SOSTE Finlands Social och Hälsa rf som representerar social- och hälsovårdssektorns organisationer. Dessutom har även Sotainvalidien Veljesliitto – Krigsinvalidernas Brödraförbund ry hörts.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 6 d § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 d §, sådan den lyder i lag 776/1998, som följer:

6 d §
För betalning av ersättning som avses i 6 § kan också användas Penningautomatföreningens avkastning inom ramen för det anslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten, om det gäller

1) ersättning som ska betalas till kommuner eller samkommuner för sådana kostnader för öppenvård som avses i 6 § 4 mom.,

2) ersättning för sådan vård eller deltidsvård på anstalt eller sådan rehabilitering som avses i 6 § 5 mom. och ersättningen betalas till den anstalt som ordnat servicen i fråga.

Statskontoret betalar de ersättningar som avses i 1 mom.

_____ Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPIILAINEN

Omsorgsminister *Maria Guzenina-Richardson*

Lag

om ändring av 6 d § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 d §, sådan den lyder i lag 776/1998, som följer:

Gällande lydelse

6 d §

Om en i 6 § avsedd ersättning för vård eller deltidsvård på anstalt eller för rehabilitering betalas till den anstalt som ordnat denna service kan för ersättningen även användas Penningautomatföreningens avkastning enligt det anslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten.

Statskontoret fördelar det anslag som avses i 1 mom.

Föreslagen lydelse

6 d §

För betalning av ersättning som avses i 6 § kan också användas Penningautomatföreningens avkastning inom ramen för det anslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten, om det gäller

1) ersättning som ska betalas till kommuner eller samkommuner för sådana kostnader för öppenvård som avses i 6 § 4 mom.,

2) ersättning för sådan vård eller deltidsvård på anstalt eller sådan rehabilitering som avses i 6 § 5 mom. och ersättningen betalas till den anstalt som ordnat servicen i fråga.

Statskontoret betalar de ersättningar som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .